

Połajewo_2
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	Czarnkowsko-Trzcianecki	
Gmina	Połajewo	PO
Miejscowość	Połajewo	PO_PO

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	22.10.2012	Miejsce wykonania	Połajewo
Czas trwania	01:04:07	Forma i wielkość	Plik audio: 20,5 MB
Przeprowadzający	K.R., M.S.	Komentarz	Wywiad przeprowadzony częściowo. Zawiera informacje na temat Kapeli Dudziarskiej działającej przy GOK oraz nieistniejącego już Towarzystwa Śpiewaczego im. św. Cecylii z Połajewa.

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
PO_PO_006	K	52 lata	p.o. Dyrektorki GOK w Połajewie	Aktywnie zaangażowana w życie kulturalne mieszkańców Połajewa.
PO_PO_007	K	33 lata	Pracowniczka GOK	

Informacje etnograficzne	
Tematyka	Pozyskane informacje (ew. cytaty)
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	Brak informacji.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	„TARNOWA GÓRKA; na kościół ewangelicki (ten czerwony) mówi się KRYPEL. Jest też LISIA GÓRA (od strony Sierakówka), na której znajduje się mały lasek.”
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	[niektórzy jeszcze mówią na mieszkańców Połajewa Cioty Połajewskie]
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	PO_PO_006: „Na przykład w Krosinie są ŻÓLTE GIRY, nie wiem czemu. To jeszcze jest, to żyje, tak mówią.”
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	<p>[Informatorki znają jedynie legendę dotyczącą Ciot Połajewskich]</p> <p>PO_PO_006: „Nie, nic sobie nie przypominam. Nie wiem, mówię – pan Bogdan, ja nie słyszałam, nie wiem.”</p> <p>PO_PO_007: „Straszyli Jasiem z lolą. [śmiech]” [lola – laska do podpierania, długi kij]</p> <p>PO_PO_006: „No, ale to było takie króciutko. To taki pan przychodził z lolą i myśmy się jego bali. On był naprawdę fajny, spokojny, dusza człowiek, a myśmy na jego widok jako dzieci uciekali. Potem też była taka babcia, co z powrozami chodziła to pamiętam też. No mówiło się, że na tej Tarnowej Górcie, a myśmy tam lubili chodzić, a tam był przepiękny lasek, jest jeszcze on co prawda, ale jest już powycinany, a ta górka</p>

		stopniowo znika, bo to jest piasek, co ludzie biorą do budowy, no szkoda, szkoda.”
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	Brak informacji.
2	św. Marcina/11 listopada	Brak informacji.
3	Adwent	Brak informacji.
4	św. Mikołaja (Mikołajki)	Brak informacji.
5	Wigilia	Brak informacji.
6	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Brak informacji.
7	Sylwester/Nowy Rok	Brak informacji.
8	Trzech Króli	Brak informacji.
9	Kolędnicy	Brak informacji.
10	MB Gromnicznej	Brak informacji.
11	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	Brak informacji.
12	Topienie Marzanny	Brak informacji.
13	Środa Popielcowa	Brak informacji.
14	Śródpoście	Brak informacji.
15	Niedziela Palmowa	Brak informacji.
16	Triduum Paschalne	Brak informacji.
17	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	Brak informacji.

18	Poniedziałek Wielkanocny	Brak informacji.
19	Zielone Świątki	Brak informacji.
20	Boże Ciało	Brak informacji.
21	św. Jana	Brak informacji.
22	MB Zielnej	Brak informacji.
23	MB Siewnej	Brak informacji.
24	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Brak informacji.
25	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1	Narodziny i chrzest	Brak informacji.
2	Ślub i wesele	PO_PO_006: „No takie tradycyjne, sznurek jest, jak się wychodzi z kościoła to dzieciaki bramy robią.”
3	Śmierć i pogrzeb	PO_PO_006: „Kondukt od Kościoła przez wieś, tyle.”
4	Inne zjawiska	Brak informacji.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		<p>Przy Gminnym Ośrodku Kultury działa Kapela Dudziarska:</p> <p>PO_PO_006: „Z tego, że przy remoncie kościoła, w bocznej nawie jest obraz i tam przy remoncie odkryli, że tam są dudy. To jest tryptyk. Próby prowadzi pan Jędraszak. Prowadzi i w Poznaniu i tutaj. Bo nie było nikogo, nie ma. (...) No to nie jest aż tak dużo, bo to jest 6 czy 7 [osób], bo to skrzypki i dudy tylko i wyłącznie, bo to jest ze słuchy grane, tam nie ma żadnych nut. A dudy niestety są drogim instrumentem. Już jest nabór drugi czy trzeci nawet. Tak jakoś jest. Najpierw zaczęło to się w Silvano [bar, restauracja, dyskoteka], Gorzelnia była później i tam to było dwa razy. I troszeczkę tak jest, to takie rozbite niepotrzebnie, ale potem jak ta Gorzelnia była otwarta, no to dobra spróbujemy, wtedy podzieliliśmy, to w Silvano, to w Gorzelni, a potem było w GOKu w niedzielę, ale moim zdaniem jest to rozbite, to nie wypala, dlatego że tak, część ludzi idzie tu, część ludzi tu.”</p>

PO_PO_007: „I to jest problem, bo ta kapela występuje w Gorzelní, a nocuje w Silvano, potem kierowca musi być zaangażowany całą noc, a tak by pograli, pograli, poszli na górę spać i byłby spokój.”

Stroje członków Kapeli:

PO_PO_006: „Sukienki... A to nie wiem, to one wymyśliły nie?”

PO_PO_007: „Tak, właściwie to babcia jednej z uczestniczek szyła pierwszą wersję stroju.”

PO_PO_006: „To były takie kolorowe, był pomarańcz, zielony, a to mają drugi właśnie. Na 10-lecie uszyliśmy im właśnie drugie. No oni mają takie typowo wielkopolskie, no ale niestety już wyrastają. My tu mamy dwójkę w zasadzie takich, co są od początku. Jedna dziewczyna, jeden chłopak, gdzie już studiują, mają pracę i przychodzą na próbę. Następni to się zmieniali, bo mówię to jest trzeci nabór, ale dwójka jest z nich od początku. Bo wiecie, jakaś tam nie będzie grać, bo się z niej koleżanka wyśmiewa. No właśnie ta L. D. jakoś tak nas upatrzyła sobie, też jest z dudziarskiej kapeli. 1 maja wchodziliśmy do Unii i od tego czasu nawiązała się tak współpraca ze Szkocją.

[w Połajewie od 1895 r. działało **Towarzystwo Śpiewacze im. Św. Cecylii**, w 2012 r. zawiesiło swoją działalność]

PO_PO_006: „Nie było chętnych młodych ludzi do śpiewania w Towarzystwie, do końca śpiewali jedynie starsi mieszkańcy. Brak chęci ze strony młodych to nie tylko problem Połajewa, ale również występuje to w innych miejscach. Mimo usilnych starań, nie znaleźli się nowi chętni do śpiewania. Innym powodem rozpadu były problemy z niektórymi członkami chóru. Osoby w starszym wieku, często miały problem ze śpiewaniem – bo się głos zatrząsie i nie chciały słuchać dyrygenta. Uważały, że skoro tak długo śpiewają w Towarzystwie nikt nie musi im mówić co poprawić. Ale szybko powstał następny zespół, Kwartet Wokalny, co nie jest takie złe.” [przy Ośrodku Kultury działa również Orkiestra Dęta]

PO_PO_007: „W Towarzystwie były panie, trzy siostry, które śpiewały w nim ponad 50 lat. Zaczynały jako szesnasto-, siedemnastoletnie dziewczyny.”

PO_PO_006: „No mieli wycieczkę zorganizowaną z okazji 115-lecia istnienia i ja mam tak trochę wyrzuty sumienia, żeśmy to zrobili, bo mogliśmy te pieniądze przeznaczyć na co inne, a chcieliśmy niech se wszyscy wspólnie wyjadą z tego Połajewa, niech zobaczą tam i właśnie po tym wyjeździe..., ale tam było super, wyjazd był naprawdę rewelacyjny, byli bardzo zadowoleni.”

PO_PO_007: „No nawet do trzydziestu dochodziło.” [liczba osób w Towarzystwie]

		<i>I młodzi nie chcieli?</i> PO_PO_006: „Nie. Szkoda, szkoda, też ubolewamy nad tym, bo fajnie, no ale co my teraz mamy zrobić?”
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		PO_PO_006: „Bo ja wiem, bigos to jest wszędzie, ale to w Wielkopolsce. Ale typowo regionalnych dla Połajewa nie ma.”
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		PO_PO_006: „W Krosinie. Pan Bogdan na pewno będzie wiedział.” PO_PO_007: „On robił nawet do Szkocji, jak jechali nasi dudziarze, to brali właśnie w prezencie takie figurki dudziarzy.”
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	PO_PO_007: „Krzyż jest na polnej, jeden jest jeszcze na Lisiej Górze.”
2	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	[wg Informatorów nie ma nic takiego]
3	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5	Lokalne tradycje pielgrzymowania	PO_PO_006: „Do Lubasza.” PO_PO_007: „2 września. To idzie pielgrzymka z Ryczywołu i Połajewo podłącza się do Ryczywołu. Wychodzą w sobotę rano, dochodzą na popołudnie. Większość jednak autokarowo, dla tych osób starszych. Od kiedy pamiętam. Z Ryczywołu zawsze, z Połajewa czasami dołączały się pojedyncze osoby, teraz tak w sumie od kilku lat zorganizowana grupa idzie. Tam jest Sanktuarium Matki Bożej Królowej Rodzin.”
6	Lokalne odpusty	PO_PO_006: „Tak. Na św. Michała.” PO_PO_007: „Tak. W Kościele. Przez kilka lat była taka inicjatywa ówczesnego wikarego księdza Kaczmarka, był festyn w parku, cztery razy takie coś było, był tam jakiś mecz ministranci kontra ktoś tam, była tam typowa jakaś ta imprezka w parku, jakieś tam panie ciasto upiekły, a to kawa, ktoś coś

pograł. Takie coś było, no ale potem już się proboszcz zmienił, a on taki niechętny na takie rzeczy.”

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1	Dożynki	<p>PO_PO_007: „Wioski niektóre sobie robią u siebie, robią takie festyny dożynkowe: Młynkowo, Boruszyn. Czasami robią, zależy jaki jest rok. U nas zazwyczaj są gminne. Teraz pierwszy raz, co były nasze przeniesione do Boruszyna, jako dożynki powiatowe. Bo tam był remont sali, była w ogóle trochę modernizacja i taki był zamysł, żeby to pokazać. No i przy okazji się Boruszyn pokazał, bo i stare maszyny rolnicze, nie tylko takie nowe, co teraz na polach, ale stare powyciągali teraz z krzaków. Także ciekawy widok był, to parada przejechało przez wioskę, to super wyglądało.”</p> <p>PO_PO_006: „Jest konkurs na najładniejszy wieniec.”</p>
2	Dni gminy/wsi	[nie odbywają się żadne festyny z tej okazji]
3	Lokalne festyny	PO_PO_007: „No takich typowo nie ma, bo robimy imprezy takie tam dla dzieci, czy na dożynki, czy na 1 maja. Takie rzeczy tak to robimy.”
4	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	<p>Sabat Ciot Połajewskich (organizator – GOK)</p> <p>PO_PO_006: „To zawsze jest w marcu, w tym roku właściwie sobie odpuściłam, bo nie miałam, bo nie miałam kiedy, nie miałam terminu. Myśmy to zaczęły robić od 3 lat. A to jest wg legendy, która jest w książeczce Mnisia, czy Lisia Góra. Tam właśnie te Cioty były i myśmy to podchwyciły. Kobiety się zbierają, przebierają się, mają te nosy, jest przysięga, wszystko jest. (...) Ta legenda jest w tej książce <i>Mnisia Góra</i> Łysiaka i na tej podstawie Miłka wymyśliła taką imprezę. Niektóre osoby nie były za bardzo, że tam będzie okultyzm, że będzie obrażanie innych ludzi, no gdziekolwiek jadę mówią o ta pani jest od tych Ciot Połajewskich. (...) To zawsze robiliśmy w Dzień Kobiet, ale to nie wszystkie panie chcą się przebierać, bo to są przebrane panie rewelacyjnie i nie wszystkie chcą. I potem mają do mnie pretensje, dlaczego robimy coś takiego, a nie możemy coś innego zrobić. Ok, więc dobra, mieliśmy w tym roku Kabaret Czesław i Lucynę Winkiel, no to im się podobało, prawie 200 pań przyszło i było super. A cioty się zrobi w Andrzejki, Ciotowskie Andrzejki, będzie też dobrze, ale po prostu nie ma sali wolnej, nie mogę zrobić. Zawsze straż pożarna jest też zaangażowana, także fajne jest i te kobiety, które są, są zadowolone. Jednego roku tu była najstarsza właściwie mieszkanka Połajewa, ona już właściwie nie żyje i też się fajnie bawiła, i było super.”</p> <p>PO_PO_007: „W sumie to nasza Instruktorka Miłka [inicjatorka spotkań].”</p>

		<p>Koła Gospodyń Wiejskich (Istnieją w każdej wiosce, ale jakoś się tak nie angażują. Wg Informaterek najprężniej działają jeszcze panie z Młynkowa, zwłaszcza jeśli chodzi o kwestę wieńców dożynkowych. Potrafią się tak zorganizować i przygotować wieńce, które zdobywają nagrody. Członkinie Koła Gospodyń w Połajewie spotykają się podczas Dnia Babci, Dnia Kobiet, Dnia Matki i również robią wieniec dożynkowi dla Połajewa.)</p>
--	--	---